

Suomen vienninedistämisjärjestelmä

I. Pk -yritysten julkisrahoitteiset vienninedistämispalvelut

Tämä on katsaus julkisrahoitteisista kansainvälistymispalveluista. Se on tiivis yhteenvedo yhdeksän organisaation palvelutarjonnasta. Lisäksi monet toimialajärjestöt saavat valtion tukea kansainvälistymishankkeisiin.

Katsauksen rakenne

1. Pk-yritysten julkisrahoitteiset vienninedistämispalvelut

Yrityskohtainen vienninedistäminen

TE-keskukset

- * pk-yritysten kansainvälistymistuki
- * Globaali - kansainvälistymisohjelma ja muut asiantuntijapalvelut
- * kansainvälistymiskoulutukset ja -ohjelmat
- * neuvontapalvelut

Viexpo

Finpro ry

- * neuvontapalvelut
- * markkinatietopalvelut
- * asiantuntijatoimeksiannot
- * markkinapalvelut ja tapahtumat
- * vientikeskusverkosto

Yritysryhmät

Kauppa- ja teollisuusministeriö

- * toimialakohtainen kansainvälistymistuki
- * kumppanuusohjelmat
- * organisaatioiden tukeminen
- * kauppakamarit (Suomalais-Venäläinen, Suomalais-Ruotsalainen, Suomalais-Saksalainen)
- * toimialajärjestöt (esim. vientirenkaat ja yhteisesiintymiset messuilla)
- * Invest in Finland

Ulkoministeriö

- * ulkomaanedustustojen palvelut

Tukitoiminnot

Fintra - kansainvälisen kaupan koulutuskeskus

2. Kansainvälistymiseen liittyvä rahoitus

Finnvera Oyj

- * viennin rahoitus ja viennin riskeiltä suojautuminen
- * laina-, takuu-, takaus ja rahoituspalvelut
- * Fide

Ulkoministeriö

- * UM:n lähialuerahoitus (=> Finnvera)

Tekes

Yritysten kansainvälistymistä edistävät palvelut

Finnfund

Tekes

- * yritysten kansainvälistymistä edistävät palvelut

Suomen Vientiluotto Oy

- * vientiluotot

1. Pk-yritysten julkisrahoitteiset vienninedistämispalvelut

Yrityskohtainen vienninedistäminen

Työvoima- ja elinkeinokeskusten kansainvälistymispalvelut (TE-keskukset)

Suomessa on 15 alueellista TE-keskusta. Te-keskukset myöntävät avustuksia pk-yritysten kansainvälistymiseen. Vuodesta 2001 kansainvälistymistuki on ollut osa pk-yritysten kehittämistukea. Teknologiayksiköiden kautta TE-keskukset tarjoavat myös Tekesin palveluita.

TE-keskusten kansainvälistymispalvelut on kohdistettu pk-yrityksiä, jotka harkitsevat vientitoiminnan aloittamista tai haluavat parantaa valmiuksiaan toimia kansainvälisillä markkinoilla. Tavoitteena on helpottaa ja nopeuttaa pk-yritysten pääsyä kansainvälisille markkinoille. Työtä tehdään kiinteässä yhteistyössä Finpron ja sen maailmanlaajuisen vientiverkoston kanssa.

Kansainvälistymistuki on vienninedistämistukea jota on tarkoitettu yritysten kansainvälistymisvalmiuksien kehittämiseen. Tukea ei myönnetä sellaiseen vientiin liittyvään toimintaan, joka välittömästi liittyy vientimääriin, jakeluverkoston perustamiseen ja toimintaan tai muihin vientitoimintaan liittyviin juokseviin kustannuksiin.

Kansainvälistymistuen käyttötarkoitus

Ulkopuolisten palveluiden ja asiantuntijoiden käyttö

Ulkopuolisten palveluiden ja asiantuntijoiden käyttö markkinatutkimuksiin, vientikonsultointiin ja vientikoulutukseen.

Osallistuminen messuille tai näyttelyyn

Osallistuminen ulkomailla pidettävään näyttelyyn tai seminaariin (vuokra, matkat, näyttelytavaroiden meno-paluu-rahti, pystytys- ja hoitokulut, tulkkaus, näyttelyyn liittyvä esittely- ja markkinointiaineisto sekä ilmoittelu- ja mainoskulut)

Yrityksen henkilöstön matkat

Markkinatutkimukseen liittyvät henkilöstön matkat (ei myyntimatkat ja vastaavat)

Yritykseen palkattavan uuden avainhenkilön palkka- ja matkamenot

Palkka- ja matkakustannukset, jotka liittyvät yrityksen yleisten kansainvälistymisvalmiuksien kehittämiseen tai tuotteiden tuomiseksi uusille markkinoille tarvittavaan yrityksen tutkimus- tai kehitysohjelmaan. Tämä mahdollistaa henkilön palkkaamisen noin vuodeksi esim. markkinatutkimuksen tekoa varten.

Tukihakemusten käsittely vaihtelee paikkakunnittain ja kestää muutaman kuukauden. Tukea tulee hakea ennenkuin hanke aloitetaan. Tuki on enintään 50% hyväksyttävistä kustannuksista. Hakemuskaavakkeen löydät osoitteesta www.te-keskus.fi, klikkaa kaavake sekä kehittämistuki.

Yritysten kansainvälistymistuki vuonna 2003

Myönnetyn tuen määrä milj. euroa	16,1
Hankkeiden määrä	454

Keskimääräinen tukipäätös oli 36.000 euroa.

Tuen myöntää ja maksaa TE-keskus

Globaali-kansainvälistymisohjelma

TE-keskusten Globaali-ohjelmalla kehitetään yrityksen kansainvälistymisvalmiuksia. Ohjelma on tarkoitettu kansainvälistymisprosessin kehittämissaiheissa oleville tai uusille markkina-alueille suuntautuville yrityksille. Ulkopuolisten asiantuntijoiden avulla paneudutaan kansainvälistymisprosessin eri osatekijöihin ja laaditaan konkreettinen toimenpideohjelma. TE-keskus etsii sopivan asiantuntijan, joka hallitsee tuotteita, toimialaa sekä markkina-alueita.

Globaali-ohjelman analyysiosan avulla pyritään määrittelemään yrityksen kilpailuedut kohdemarkkinoilla. Globaali-ohjelman hinta yrityksille on noin

760 euroa. Lisäkonsultaation hinta on 300 euroa per päivä. 6-9 kuukauden kuluttua ohjelman suorittamisesta pidetään seurantajakso, jonka aikana kartoitetaan ohjelman toteuttamisen nykytilanne sekä sovitaan mahdollisista jatkotoimenpiteistä.

Globaali ohjelma aloitettiin vuonna 2000 ja syyskuun 2003 mennessä sitä oli tehty 352 kappaletta. Eniten ohjelmia oli tehty Pohjois-Pohjanmaan, Hämeen ja Uudenmaan TE-keskuksissa.

Kansainvälistymiskoulutukset ja -projektit

TE-keskukset tarjoavat lyhytkestoista suhteellisen yleisluontoista kansainvälistymiskoulutusta sekä pitkäkestoisia kansainvälistymisprojekteja. Pitkäkestoiset projektit ovat toimialakohtaisia tai markkinakohtaisia. Koulutusohjelmat voivat olla esim. vientipääällikköohjelmia tai viennin käynnistämishjelmia. Tietoa ohjelmista löydät osoitteesta www.te-keskus.fi klikkaa koulutuspankki.

Osuuskunta Viexpo (www.viexpo.fi)

Osuuskunta toimii ruotsinkielisellä alueella. Viexpon vientiasiamiehiä ei siirretty TE-keskukseen, vaan osuuskunnalla on yhteistyösopimus Vaasan TE-keskuksen kanssa.

Finpro ry

Finpron tavoite on nopeuttaa suomalaisyritysten kansainvälistymistä ja vähentää siihen liittyviä riskejä. Tätä kansallista tehtävää Finpro toteuttaa läheisessä yhteistyössä muiden palveluorganisaatioiden kanssa.

Finpro tarjoaa yrityksille kansainvälistymiseen eri vaiheissa tarvittavia palveluja. Osa Finpron palveluista on maksuttomia, osa maksullisia, ja osaan yrityksillä on mahdollisuus hakea valtion tukea. Finpro ry:n organisaatio koostuu Vientikeskusyksikön lisäksi Markkinatietokeskuksesta sekä Innovaatioyksiköstä.

Vientikeskusyksikkö

Vientikeskusyksikkö käsittää vientikeskusverkoston konsultointipalvelut, hankeneuvontapalvelut sekä yritysvaltuuskuntamatkat.

Finpron vientikeskusverkosto käsittää 52 vientikeskusta 40 maassa. Vientikeskukset tarjoavat yrityksille markkinoilletulon ja markkinaaseman kehittämiseen liittyviä palveluja ja markkinatietoa.

Finpron hankeneuvontapalvelut (Project Advisory Services) seuraa kansainvälisten rahoittajien projekteja kehitys- ja siirtymätalousmaissa. Finpro ylläpitää Internet-pohjaista hanketietokantaa, johon kootaan rahoittajien hanketietoja ja yksityispohjaisia tarjouspyyntöilmoituksia.

Finpro organisoii yhden tai useamman toimialan yritysvaltuuskuntamatkoja, joilla on mukana yritysten lisäksi yleensä ulkomaankauppaministeri tai liikenne- ja viestintäministeri.

Innovaatioyksikkö

Yksikön tehtävä on yhdessä vientikeskusverkoston asiantuntijoiden kanssa uusien ja kiinnostavien projekti-ideoiden tunnistaminen, niiden jalostaminen käytännön toimintaohjelmiksi, projektien markkinointi, rahoituksen järjestäminen ja organisointi. Yksikön yhteistyökumppaneina ovat pääasiassa innovaatioympäristön julkiset organisaatiot, kuten esim. Finnvera, Sitra, Tekes ja TE-keskus.

Markkinatietokeskus

Markkinatietokeskus vastaa asiakaspalvelusta sekä tieto- ja verkostotutkimuspalveluiden tuottamisesta yritysasiakkaille, yhteistyökumppaneille ja muille sidosryhmille. Finpron asiakaspalveluyksikkö ja siihen kuuluva Call Center toimivat ensikontakteina erityisesti uusille asiakkaille ja vastaavat samalla neuvontapalveluiden ja maksuttomien peruspalveluiden tuottamisesta yritysasiakkaille sekä asiakkaiden ohjaamisesta eteenpäin joko Finpron eri yksiköiden asiantuntijoille tai ulkopuolisille kumppaneille. Yksikkö pitää myös Internet-pohjaista rekisteriä Suomen vientäyrityksistä sekä laatii vuosittain hakuteoksen.

Maksullisia tietopalveluita ovat esim. messuluettelo ja Laivauskäsikirja. Markkinatietoyksikkö koordinoi myös EU-ohjelmia.

Finpro Marketing Oy

Vuonna 2002 Finpron organisaatiota muutettiin yhtiöittämällä palvelutuoteyksikön markkinatietopalvelut. Yhtiön toiminnan painopisteinä ovat kansainvälisen näyttelytoiminnan ympärille rakennettu palvelukonsepti sekä suomalaisten yritysten kansainvälistä markkinointia tukevat viestintäohjelmat.

Katso: www.finpro.fi, www.finpromarketing.fi

Yritysryhmät

Kauppa- ja teollisuusministeriö

Kauppa- ja teollisuusministeriöllä on Suomen vienninedistämisjärjestelmässä vastuu viennin- ja matkailunedistämistoiminnan hallinnoimisesta. KTM:n organisaatiossa yritysten kansainvälistymiseen liittyviä kysymyksiä käsittelevät sekä elinkeino-osasto että markkinaosasto.

Yritykset voivat saada tukea omiin kansainvälistymishankkeisiin tai vientiyritysten yhdessä toteuttamiin toimialakohtaisiin hankkeisiin. Tukea myönnetään muun muassa markkinatutkimuksiin, markkinaselvitysmatkoihin, yleisluonteiseen esittelyaineistoon, vientikonsultointiin ja koulutukseen ja koulutukseen, vientihenkilöstön palkkaamiseen ja näyttelyosallistumiseen.

Tuki yritysten kansainvälistymiseen on tarkoitettu ensisijaisesti pienten ja keski suurten yritysten vientivalmiuksien ja kansainvälistymisen edistämiseen (TE-keskusten kautta)

Toimialakohtaista tukea voivat saada ulkomaankauppaa edistävät järjestöt, yrityksiä edustavalle toimialayhteisölle tai yritykselle, joka vastaa vientiä edistävän hankkeen tai tapahtuman järjestämisestä (Kauppa- ja Teollisuusministeriön kautta)

KTM:n tukemat vienninedistämisjärjestöt

Fintra - kansainvälisen kaupan koulutuskeskus
Suomalais-ruotsalainen kauppakamari
Suomalais-venäläinen kauppakamari
TIEKE- tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus
Osuuskunta Viexpo
Invest in Finland
Helsinki Congress Bureau
Hankeneuvontapalvelut
Finpro

Suomessa toimivista maiden välisistä kauppakamareista merkittävämpiä ovat Suomalais-Ruotsalainen kauppakamari, Saksalais-Suomalainen kauppakamari (saksalais-omisteinen) sekä Suomalais-Venäläinen kauppakamari. Lisäksi Suomessa toimii yli 30 pienempää maakohtaista kauppayhdistystä

Näiden lisäksi KTM tukee myös muita yhteisöjä tai yritysryhmien edustajia. Siinä mielessä yo. lista ei ole kaikenkattava. Hakija voi olla esim. Suomen Yrittäjien jäsenjärjestö.

Vienninedistämisessä aktiivisia toimialajärjestöjä ovat mm. Teknologiateollisuus ry, Rakennusteollisuus (RTT), Finload sekä Finnboat.

Ulkoasiainministeriö

UM:n ja ulkomaanedustustojen keskeisiin tehtäviin kuuluu Suomen talouden ja elinkeinoelämän etujen edistäminen ulkomailla. Ulkoasianhallinnon toiminta-ajatuksen mukaan ulkoasianhallinto edistää Suomen kansallisia etuja ulkomailla. mukaan lukien kaupapoliittiset ja kaupallis-taloudelliset edut.

Ulkoministeriöllä on 76 maassa suurlähetystöjä. Suomella on lisäksi seitsemän pysyvää edustustoa kansainvälisissä järjestöissä.

Ulkomaanedustustojen palvelut

Edustustojen toimintaa pyritään kytkemään entistä läheisemmin osaksi yritysten julkisten vienninedistämispalveluiden kokonaisuutta. Tämän tehtävän täyttämiseksi jokaisella edustustolla tulisi olla hyvät tiedot sekä Suomen että asemamaansa markkinoista, kontakteja paikallisiin asiantuntijoihin ja toimivat yhteydet Suomen innovaatio-organisaatioihin.

Ulkoasianhallinnon viennin- ja kansainvälistymisen edistämistä koskevan toimintaohjeen mukaan edustustoissa tulee olla saatavilla seuraavia palveluja: yhteyksien helpottaminen (arvovaltapalvelut, tiedon välittäminen, kohdemaan toimintojen avustaminen suomalaisten yhteistyökanavien löytämisessä), vierailujärjestelyt, promootiojärjestelyt, asemamaata koskevan informaation jakaminen ja neuvontapalvelut.

TTT-määräraha

Ulkoasianministeriö myöntää yrityksille taloudelliseen, teolliseen ja teknologiseen yhteistyöhön kehitysmaiden kanssa tarkoitettua TTT-määrärahaa. Määrärahaa voidaan myöntää kehitysmaissa toteutettaviin hankkeisiin, joiden tarkoituksena on edistää niiden taloudellista kehitystä ja hyvinvointia.

Korkotuetut luotot kehitysmaihin suuntautuvaan vientiin

Korkotukiluotoilla tarkoitetaan julkisesti tuettuja vientiluottoja, joille maksetaan korkotukea valtion kehitysyhteistyövaroista. Luotto on vastaanottajalle joko täysin koroton tai huomattavasti alle markkinakoron. Päätökset korkotukiluottojen myöntämisestä tekee ulkoasianministeriö ja riskit takaa Finnvera.

UM:n lähialuehankerahoitus

- * pk-yritysten Venäjä hankkeisiin
- * hoidetaan Finnveran kautta, sähköisessä muodossa olevan hakemusaineiston saa Finnverasta
- * avustus on enimmillään 50% hyväksyttävistä kustannuksista sekä korkeintaan 50 000 euroa
- * rahoitusta myönnetään periaatteessa kaikkien toimialojen hankkeisiin

Tukitoiminnot

Fintra - kansainvälisen kaupan koulutuskeskus

Maamme johtava kansainvälisen liiketoiminnan yrityskouluttaja Fintra tuottaa korkeatasoisia ja ajankohtaisia koulutus- ja kehityspalveluita, jotka parantavat yritysten ja yksittäisten ihmisten mahdollisuuksia menestyä kansainvälisesti.

Järjestettävän koulutuksen painoalueet ovat kansainvälistymisen liiketoiminnan valmennus (strategiat, leadership, esimiestyö, myynti ja markkinointi, vienti- ja kansainvälistyminen) sekä kieli-, viestintä- ja vuorovaikutustaitojen valmennus. Koulutusohjelmista suuri osa on yrityskohtaista koulutusta, mutta myös ns. avoimia koulutuksia järjestetään. Fintra järjestää koulutusta myös yhteistyössä esim. TE-keskusten ja Tekesin kanssa sekä työvoimapoliittista koulutusta.

Toiminta rahoitetaan osanottomaksuin ja valtion kansainvälistymistuella.

www.fintra.fi

2. Kansainvälistymiseen liittyvä rahoitus

Finnvera Oyj - pk-yritysten kansainvälistymisen ja viennin rahoitus

Finnveran tehtävät

- * pk-yritysten riskisrahoittaja ja kehittäjä
- * yritysten viennin ja kansainvälistymisen edistäjä
- * valtion aluepoliittisten tavoitteiden edistäjä

Finnveran kansainvälistymiseen liittyvät palvelut

Viennin rahoitus ja viennin riskeiltä suojautuminen

- * luottoriskitakuu
- * ostajaluottotakuu
- * remburssitakuu
- * rahoitustakuu
- * vastatakuu
- * vientitakaukset

UM:n lähialuerahoitus

- * Pk-yritysten Venäjähankkeisiin (Finnvera toimii UM:n asiantuntijana)

Etabloituminen ja ulkomainen osakkuus

- * kansainvälistymislaina
- * kansainvälistymistakaus
- * kehittämislaina
- * pääomalaina
- * investointitakuu

Vientitakuut myönnetään viennistä ja ulkomaille suuntautuvista investoinneista syntyvän poliittisen ja kaupallisen tappiovaaran varalle. Vientitakuiden myöntämisen ehtona on hankkeen suomalainen intressi. Finnveran myöntämillä takuilla ulkomaankauppaa harjoittava yritys voi turvata esimerkiksi ulkomaisia saataviaan tai investointejaan. Tärkein takuumuoto ovat ostajaluottotakuut, jotka oli vuonna 2002 79% Finnveran ulkomaisen riskioton takuukannasta.

Finnveran takaus on sitomus siitä, että Finnvera ottaa vastuun asiakasyritysten velasta kuin omasta velasta.

Finnveran kansainvälistymislaina on myönnetty vuodesta 1999 alkaen suomalaisten pk-yritysten ulkomailla tapahtuvan liiketoiminnan rahoittamiseen. Lainan mahdollisissa käyttötarkoituksissa ovat ulkomailla toimivan tytä- ja osakkuusyrityksen tai toimipaikan investoinnit, kehittäminen, kasvun rahoitus, omistusosuuden hankinta, lisäys tai osakepääoman korottaminen.

Pelkästään ulkomaisen myyntikonttorin perustamista tai laajentamista sekä vientiä ei rahoiteta.

Fide Oy

Finvera Oyj:n tytäryhtiö FIDE Oy tarjoaa yrityksille sekä luotto- ja rahoituslainotukselle kansainvälisesti kilpailukykyisen mahdollisuuden OECD-ehtoiisiin vientiluottoihin.

Katso: www.finnvera.fi, www.fide.fi

Teknologian kehittämiskeskus TEKES

Tekesin eli Teknologian kehittämiskeskuksen toiminta-ajatuksena on edistää teollisuuden ja palveluelinkeinojen kilpailukykyä teknologian keinoin. Tekesin toiminnan tavoitteena on monipuolistaa tuotantorakenteita, kasvattaa tuotantoa ja vientiä sekä luoda perustaa työllisyydelle ja yhteiskunnan hyvinvoinnille.

Tekesin teknologiaohjelmissa tehdään runsaasti kansainvälistä yhteistyötä. Tekesillä on 4 ulkomaanyksikköä: Bryssel, San Jose, Tokio ja Washington. Ulkomaanyksiköiden rooli on teknologisen tiedon välitys Suomeen eli se eroaa kaupallisten sihteerien toiminnasta.

Tekesin kansainvälisen teknologiayhteistyön valmistelurahoituksella pk-yritykset voivat jo ennen varsinaisen t&k-projektin käynnistämistä selvittää mm. markkinatilannetta tai muita varsinaisen projektin tulosten hyödyntämismahdollisuuksia.

Tekesin rahoituspalvelut pk-yrityksille

- * teknologiayrityksen perustamisvaiheen pääomalaina
- * projektien valmistelurahoitus (VARA)
- * liikeidean kehittäminen (LIKSA)
- * tutkimus ja tuotekehitysrahoitus
- * tutkimustulosten siirtopalvelu pk-yrityksille (TUPAS)
- * tietotekniikka liiketoiminnan tueksi-palvelu (PK-ICT)

Tekesin palvelutarjontaa tulisi aktiivisesti tuoda yritysten tietoon. Tekes edustaa ylivoimaisesti suurinta yrityksille suunnattua tukipottia. Hakuun liittyy kuitenkin enemmän muodollisuuksia kuin perinteisiin tukihakemuksiin.

Suomen Vientiluotto Oy

Suomen Vientiluotto Oy (Finnish Export Credit) on 100% valtion omistuksessa oleva, valtiovarainministeriön hallintoalaan kuuluva rahoitusyhtiö. Suomen Vientiluotto Oy tarjoaa OECD-ehtoisia vientiluottoja ja lyhytaikaisia vientiluottoja suomalaisyrityksille, sekä luotoja suomalaisia tuotteita ostaville ulkomaalaisille yrityksille. Yhtiö tekee tiivistä yhteistyötä

Finnveran, FIDE:n, eri ministeriöiden ja kansainvälisillä luottomarkkinoilla toimivien pankkien kanssa.

Finnfund

Finnfund on suomalainen kehitysrahoitusyhtiö, joka tarjoaa pitkäaikaisia investointilainoja ja riskipääomaa suomalaisyritysten hankkeisiin kehitys- ja siirtymätalousmaissa.

Finnfund rahoittaa kehitys- ja siirtymätalousmaissa toimivia tai niihin perustettavia yrityksiä. Rahoitusinstrumentit ovat osakepääomasijoitus, investointilaina ja välirahoitus tai näiden yhdistelmät sekä takaukset. Kohdeyritysten tulee toimia yksityisellä sektorilla tai olla yksityistämishankkeita.

Lisätietoa vienninedistämisestä : www.yrityssuomi.fi